

วนเกษตรพาดิश्य: กลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟบ้านห้วยหอม

ทินรัตน์ พิทักษ์พงษ์เจริญ พิมพ์มล แก้วมณี คัคณา กันตะพัฒนาะ
เดือน เมืองมูล อารี วิบูลย์พงษ์ และทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์

ภาพรวมของกลุ่ม

- ก่อตั้งขึ้นในปี 2542
- ปัจจุบันมีสมาชิก 38 คน (ทั้งหมดบ้านมี 58 ครัวเรือน ปลูกกาแฟทุกครัวเรือน)
- วัตถุประสงค์
 - (1) เพื่อรวบรวมผู้มีอาชีพปลูกกาแฟให้เป็นกลุ่มที่มีความสามัคคีและช่วยเหลือกันทางด้านความรู้ในการปลูกกาแฟให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ
 - (2) เพื่อให้มีอำนาจต่อรองด้านการตลาด
 - (3) เพื่อแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นด้านคุณภาพผลผลิตสารกาแฟ
- ดำเนินกิจกรรมการผลิตเพื่อจำหน่าย ทั้งในรูปแบบสารกาแฟ และกาแฟแปรรูป(แก้ว-บด)

ภาพรวมของกลุ่ม (ต่อ)

- ช่องทางการจัดจำหน่าย

ภาพรวมของกลุ่ม (ต่อ)

- ผลจากการดำเนินงานของกลุ่ม ทำให้สมาชิกในชุมชนมีการจำหน่ายสารกาแฟได้ในราคาเพิ่มขึ้นและมีตลาดรองรับ แน่นนอน
- **สมาชิกมีรายได้ เป็น 11,000 บาท/คน/ปี** และมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น
- เป็นแหล่งศึกษาดูงานของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ในการผลิตกาแฟให้มีคุณ
- ในปี 2546 จำหน่าย**สารกาแฟ**ให้แก่บริษัท สตาร์บักส์ ได้ทั้งหมด **7.2 ตัน** เป็นเงินเท่ากับ **672,000 บาท**
- กลุ่มฯ มีรายได้จากการเก็บค่าธรรมเนียม (ร้อยละ 5) เท่ากับ 33,600 บาท
- รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์**กาแฟคั่วบด** เท่ากับ **201,361 บาท**

ประเด็นพิจารณา

- กระบวนการพัฒนาและปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาของกลุ่มธุรกิจชุมชน ซึ่งมีข้อเสียเปรียบในเชิงพื้นที่ หากแต่สามารถสร้างรายได้จากการใช้เอกลักษณ์และทุนจากสภาพแวดล้อมธรรมชาติภายในชุมชนให้เกิดประโยชน์ได้ เป็นรูปแบบหนึ่งของวนเกษตรเชิงพาณิชย์ที่น่าศึกษาเพื่อเป็นต้นแบบหรือประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวนเกษตรในพื้นที่อื่นๆ ได้

วิธีศึกษา

- เก็บข้อมูลภาคสนาม: สำรวจและสัมภาษณ์แบบเจาะลึกหลายครั้ง
- ถอดบทเรียนด้วยการวิเคราะห์โครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่ม และ ปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนากลุ่ม

ผลการศึกษา

- พัฒนาการกลุ่ม
- ปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนา

ชุมชนกะเหรี่ยง ปลูกฝิ่น ทำไร่เลื่อนลอย

มีขั้วนารีนำกาแฟเข้ามาทดลองปลูกในพื้นที่

การผลิตน้ำ

หน่วยงานรัฐให้การสนับสนุนการตั้งกลุ่ม เงินทุน และเทคโนโลยี

ศูนย์พัฒนา
โครงการหลวง
แปลน้อย ศึกษาพบว่า
พื้นที่เหมาะสมสำหรับ
การปลูกกาแฟ

โครงการประสานและสนับสนุนเครือข่ายงานพัฒนาชาวเขาเชื่อมโยงระหว่างกลุ่ม - บริษัทสตาร์บัคส์

ม่วนใจ๋เบตงค์

ทำสัญญากับสตาร์บัคส์

เพิ่มผลิตภัณฑ์ใหม่ เป็นกาแฟคั่วบด

เริ่มมีแนวคิดใช้การตลาดนำ

OTOP 4 ดาว

ผลการศึกษา (ต่อ)

ปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนา

ปัจจัยภายใน

- ศักยภาพกลุ่ม
- สภาพแวดล้อมเหมาะสม

ผลการศึกษา (ต่อ)

ปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนา

ปัจจัยภายนอก

- คณะมิชชันนารี
- ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง
- โครงการประสานและสนับสนุนเครือข่ายงานพัฒนาชาวเขา
- พัฒนาชุมชนอำเภอ เกษตรอำเภอ องค์การบริหารส่วนจังหวัด
กองทุนชุมชนเพื่อการลงทุนทางสังคม (SIF)
- บริษัทสตาร์บัคส์
- กระแสความนิยมผลิตภัณฑ์ปลอดสารเคมี

สรุปผล

การส่งเสริมจากหน่วยงานสนับสนุนเป็น
ปัจจัยสำคัญ

หัวใจการพัฒนาอยู่ที่พลังของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

- หน่วยงานสนับสนุนเป็นปัจจัยสำคัญต่อเกื้อหนุนกระบวนการพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนภายใต้ระบบวนเกษตร
- องค์กรต่างๆ ควรสร้างการเรียนรู้ร่วมกันและปลูกฝังให้ชุมชนตระหนักถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้มีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน **อย่างค่อยเป็นค่อยไป** เพื่อให้ชุมชนได้เรียนรู้และเห็นความสำคัญในการพัฒนา
- ควรส่งเสริมให้กลุ่มมีแนวคิดด้านการตลาดมากขึ้น
- องค์กรที่เข้ามาสนับสนุนควรมีความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างดี